

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

імені ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра менеджменту та публічного адміністрування

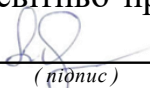
Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»

Галузь знань – 28 Публічне управління та адміністрування

Спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

Г.В.Ортіна

(підпис)

(ініціали та прізвище)

«9» лютого 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри освітньо-
професійної програми

С.Р.Плотніченко

(підпис)

(ініціали та прізвище)

«9» лютого 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «*ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ФОРМУВАННЯ*
СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ»

Здобувач вищої освіти:

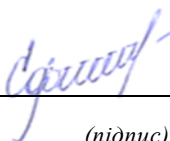

(підпис)

Чередніченко Роман Леонідович

(ПІБ здобувача)

Науковий керівник:

(підпис)

к.н.держ.упр., доц. Єфіменко Л.М

(учене звання, науковий ступінь, ПІБ)

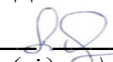
Запоріжжя, 2026 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені ДМИТРА МОТОРНОГО
 факультет економіки та бізнесу
 кафедра менеджменту та публічного адміністрування

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»
 Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»
 Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи (гарант)
 освітньо-професійної програми
 «Публічне управління та
 адміністрування»

 _____ **Г. В. ОРТИНА**
 (підпис) (ініціали та прізвище)

« 9 » лютого 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
 менеджменту та публічного
 адміністрування

 _____ **С. Р. ПЛОТНІЧЕНКО**
 (підпис) (ініціали та прізвище)

« 9 » лютого 2026 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи
 здобувача вищої освіти

Чередніченка Романа Леонідовича

1. Тема кваліфікаційної магістерської роботи:

«ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ»

науковий керівник роботи к.н.держ.упр., доц. Єфіменко Л.М.

затверджені наказом ректора університету від «14 » квітня 2025 року № 177 С

2. Строк подання кваліфікаційної магістерської роботи «16» лютого 2026 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної магістерської роботи: відповідні закони України, Конституція України, укази Президента України, постанови Верховної Ради України, програмні документи державних органів, монографії та статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

4. Зміст кваліфікаційної магістерської роботи (перелік питань, які потрібно розробити):

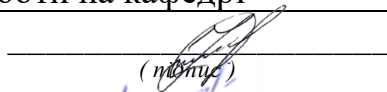
- 1) Розглянути теоретичні засади державної політики у сфері формування соціально-відповідального бізнесу
- 2) Проаналізувати реалізацію державної політики щодо формування соціально-відповідального бізнесу в Україні
- 3) Запропонувати напрями вдосконалення державної політики щодо формування соціально-відповідального бізнесу

6. Дата видачі завдання « 14 » листопада 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів	Відмітка про виконання
1	Затвердження плану роботи	28.11.2025	виконано
2	Розділ 1 Теоретичні засади державної політики у сфері формування соціально-відповідального бізнесу	12.12.2025	виконано
3	Розділ 2 Аналіз реалізації державної політики щодо формування соціально-відповідального бізнесу в Україні	30.12.2025	виконано
4	Розділ 3 Напрями вдосконалення державної політики щодо формування соціально-відповідального бізнесу	26.01.2026	виконано
5	Перевірка на плагіат	13.02.2026	виконано
6	Попередній захист роботи на кафедрі	16.02.2026	виконано

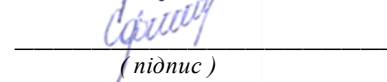
Здобувач вищої освіти

(підпис)

Р.Л. Черденченко

(ініціали та прізвище)

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи

(підпис)

Л.М. Єфіменко

(ініціали та прізвище)

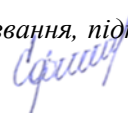
**Рішення комісії про попередній захист кваліфікаційної роботи від
«16» лютого 2026 року**

до захисту допущен

Члени комісії:

1. _____ Ортіна Г.В., д.н.держ.упр., проф. _____

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)

2. _____ Єфіменко Л.М., к.н.держ.упр., доц. _____

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)

2. _____ Вороніна Ю.Є., к.н.держ.упр., доц. _____

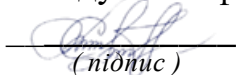
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)

3. _____ Горбова Н.А., к.п.н., доц. _____

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)

Допустити до захисту

Завідувач кафедри менеджменту та публічного адміністрування

(підпис)

С.Р. ПЛОТНІЧЕНКО

(ініціали та прізвище)

«16» лютого 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ.....	8
1.1. Соціально-відповідальний бізнес як об’єкт публічного управління: сутність, принципи та еволюція концепції.....	8
1.2. Державна політика у сфері розвитку соціальної відповідальності бізнесу.....	16
1.3. Міжнародний досвід формування соціально-відповідального бізнесу та можливості його імплементації в Україні.....	23
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	30
2.1. Нормативно-правове забезпечення державної політики у сфері соціальної відповідальності бізнесу в Україні.....	30
2.2. Інституційний механізм реалізації державної політики щодо розвитку соціально-відповідального бізнесу.....	36
2.3. Оцінка ефективності державної політики та сучасний стан розвитку соціально-відповідального бізнесу в Україні.....	
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ.....	51
3.1. Удосконалення нормативно-правового та стратегічного забезпечення розвитку соціально-відповідального бізнесу.....	51
3.2. Розвиток економічних та інституційних стимулів формування соціально-відповідального бізнесу.....	57
3.3. Формування партнерської моделі взаємодії держави, бізнесу та громадянського суспільства.....	62
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72

ВСТУП

Сучасний етап соціально-економічного розвитку України характеризується трансформаційними процесами, зумовленими цифровізацією, зеленим переходом, воєнними викликами та євроінтеграційними зобов'язаннями держави. У цих умовах особливого значення набуває формування соціально відповідального бізнесу як складової сталого розвитку та важливого інструменту підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Соціальна відповідальність бізнесу поступово трансформується з добровільної ініціативи окремих компаній у системний елемент державної економічної політики, що інтегрує екологічні, соціальні та управлінські стандарти у практику господарювання.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю удосконалення державної політики щодо формування соціально відповідального бізнесу в Україні в контексті гармонізації з правом Європейського Союзу, впровадження принципів сталого розвитку та інтеграції ESG-підходів у систему публічного управління. В умовах післявоєнного відновлення та структурної модернізації економіки саме соціально відповідальний бізнес може стати каталізатором інвестиційної привабливості, інституційної довіри та довгострокової економічної стійкості.

Ступінь наукової розробленості проблеми є достатньо високим у частині теоретичного осмислення концепції корпоративної соціальної відповідальності, моделей сталого розвитку та механізмів публічного регулювання. Водночас питання комплексного аналізу державної політики у сфері формування соціально відповідального бізнесу, оцінки її ефективності та розроблення інституційно-економічних механізмів удосконалення в умовах євроінтеграції потребують подальшого системного дослідження.

Метою магістерської роботи є теоретичне обґрунтування та розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення державної політики формування соціально відповідального бізнесу в Україні.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- розкрити теоретико-методологічні засади соціальної відповідальності бізнесу в контексті сталого розвитку;
- проаналізувати міжнародний досвід формування соціально відповідального бізнесу та можливості його імплементації в Україні;
- здійснити аналіз нормативно-правового та інституційного забезпечення державної політики у відповідній сфері;
- оцінити ефективність реалізації державної політики та сучасний стан розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на основі статистичного й економетричного аналізу;
- розробити напрями вдосконалення нормативно-правового, економічного та інституційного механізмів формування соціально відповідального бізнесу.

Об'єктом дослідження є державна політика у сфері формування соціально відповідального бізнесу.

Предметом дослідження є теоретичні, нормативно-правові, економічні та інституційні механізми реалізації державної політики щодо розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні.

Методи дослідження. У роботі використано системний і структурно-функціональний підходи, методи порівняльного аналізу, статистичного та економетричного моделювання, інституційного аналізу, а також методи узагальнення й наукової абстракції. Для оцінки ефективності політики застосовано кореляційний аналіз взаємозв'язку між інвестиційною активністю та рівнем прозорості бізнесу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у:

- розробленні авторської моделі трансформації державної політики у сфері соціально відповідального бізнесу на засадах інтеграції ESG-принципів;
- обґрунтуванні системи індикаторів оцінки ефективності політики;

– формуванні структурованої моделі інституційного механізму реалізації державної політики;

– запропонованій класифікації економічних та інституційних стимулів розвитку соціально відповідального бізнесу з урахуванням регіонального виміру.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій органами державної влади та місцевого самоврядування при розробленні стратегічних документів, програм підтримки соціально відповідального бізнесу, а також у процесі гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу.

Структура роботи зумовлена метою та завданнями дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження сформульовано такі узагальнюючі висновки.

Соціально відповідальний бізнес у сучасних умовах постає як інтегрована модель господарювання, що поєднує економічну ефективність, соціальну орієнтацію та екологічну відповідальність. Його розвиток безпосередньо пов'язаний із досягненням Цілей сталого розвитку та імплементацією ESG-принципів у систему публічного управління.

Міжнародний досвід свідчить про ефективність поєднання нормативних вимог, економічних стимулів та інституційної координації у формуванні соціально відповідального бізнесу. Практики країн ЄС демонструють поступовий перехід від добровільних підходів до обов'язкових стандартів нефінансової звітності та інтеграції критеріїв сталості у державні закупівлі й фінансову систему.

Аналіз нормативно-правового забезпечення в Україні засвідчив наявність фрагментарної регуляторної бази, що потребує систематизації та гармонізації з правом ЄС. Інституційний механізм реалізації політики характеризується розпорошеністю повноважень і недостатнім рівнем координації між суб'єктами публічного управління.

Статистичний та економетричний аналіз підтвердив наявність позитивного зв'язку між рівнем прозорості бізнесу та інвестиційною активністю, що свідчить про економічну доцільність впровадження стандартів соціальної відповідальності. Водночас рівень впровадження ESG-практик в Україні залишається нижчим за середні показники країн ЄС.

Запропоновано комплекс напрямів удосконалення державної політики, зокрема:

– гармонізацію нормативно-правової бази з європейськими стандартами;

- запровадження фінансово-економічних стимулів (податкові пільги, зелені інструменти фінансування, ESG-критерії у публічних закупівлях);
- створення координаційного інституційного механізму;
- розвиток партнерської моделі взаємодії держави, бізнесу та громадянського суспільства на основі моделі «Triple / Quadruple Helix».

Обґрунтована авторська модель трансформації державної політики передбачає поетапний перехід від декларативного підходу до системної інтеграції соціальної відповідальності у стратегічне планування, бюджетну політику та механізми публічного управління.

Таким чином, удосконалення державної політики щодо формування соціально відповідального бізнесу має здійснюватися на засадах комплексності, інституційної узгодженості, економічної мотивації та відповідності європейським стандартам, що створить передумови для сталого розвитку та післявоєнної модернізації економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Європейська Комісія. Аналітичний звіт щодо заявки України на членство в ЄС (SWD(2023) 30 final). Брюссель, 2023. URL: <https://ec.europa.eu> (дата звернення: 01.02.2026).
2. Верховна Рада України. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом : ратифікована Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.02.2026).
3. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 as regards corporate sustainability reporting (Corporate Sustainability Reporting Directive) // Official Journal of the European Union. 2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu> (дата звернення: 01.02.2026).
4. European Commission. A renewed EU strategy 2011–14 for Corporate Social Responsibility. Brussels, 2011. URL: <https://eur-lex.europa.eu> (дата звернення: 01.02.2026).
5. European Commission. Directive on Corporate Sustainability Reporting (CSRD). Brussels, 2022. URL: <https://ec.europa.eu> (дата звернення: 01.02.2026).
6. Бойко М. В. Державна політика стимулювання соціально відповідального бізнесу в Україні // Економічний форум. 2021.
7. Вилгін Є. А., Цимбал Є. П. Формування основних підходів та принципів розвитку соціальної відповідальності бізнесу як умова стійких соціальних трансформацій у державі // Механізми публічного управління. 2022. С. 53–62. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.6/09> (дата звернення: 01.02.2026).
8. Гончаренко О. С. Інституційні механізми впровадження ESG-принципів в Україні // Публічне управління та регіональний розвиток. 2023.
9. Державна служба статистики України. Діяльність підприємств в Україні у 2022–2023 роках : статистичний збірник. Київ : Держстат України, 2024.

10. Державна служба статистики України. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у 2018–2023 роках : офіційні дані. Київ, 2024.
11. Жуковська І. Р. ESG-трансформація підприємств у контексті євроінтеграції // Економіка та держава. 2022.
12. Іваненко О. П. Соціальна відповідальність бізнесу в системі державного регулювання // Журнал публічного управління. 2018.
13. Іванова О. В. Міжнародні стандарти нефінансової звітності та їх вплив на корпоративну відповідальність // Економіка України. 2022.
14. Кицюк І. Аналіз інституційних передумов розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні // Економіка та суспільство. 2021. № 28.
15. Ковальчук С. В. Державне регулювання корпоративної соціальної відповідальності: теорія і практика // Журнал публічного управління. 2020.
16. Козак Л. М. Регіональний вимір розвитку соціально відповідального бізнесу // Регіональна економіка. 2022.
17. Кривоус В. Корпоративна соціальна відповідальність у контексті формування партнерських взаємовідносин між державою, бізнесом та суспільством // Журнал європейської економіки. 2017.
18. Кузьменко І. О. Моделі державного впливу на соціальну відповідальність бізнесу // Економіка і суспільство. 2021.
19. Лапінська Л. М. Соціальна відповідальність бізнесу як елемент державної політики // Підприємництво. 2019.
20. Литвиненко Н. Д. Фінансові стимули розвитку сталого підприємництва в Україні // Фінанси України. 2023.
21. Мельник П. В. Інструменти стимулювання соціально відповідального бізнесу в Україні // Маркетинг та менеджмент. 2018.
22. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2023 року. Київ : НБУ, 2023.
23. Петренко Т. Д. Репутаційні механізми у формуванні соціально відповідального бізнесу // Соціологія: теорія, методи, практика. 2022.

24. Польовик Є. Нефінансова звітність як гарантія корпоративної соціальної відповідальності // *Scientia fructuosa*. 2023.
25. Примаченко О. Л., Романенко М. О. Звітність зі сталого розвитку у забезпеченні корпоративної соціальної відповідальності вітчизняних підприємств // *Економіка та суспільство*. 2024.
26. Савчук О. М. Нормативно-правові засади розвитку корпоративної соціальної відповідальності // *Право і суспільство*. 2021.
27. Сидоренко В. О. Публічно-приватне партнерство як інструмент розвитку соціально відповідального бізнесу // *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2023.
28. Тимошенко Ю. В. Зелене фінансування та його роль у формуванні ESG-моделі економіки України // *Економіка України*. 2023.
29. Центр «Розвиток КСВ». Індекс прозорості та підзвітності компаній в Україні 2023. Київ, 2023.
30. Шиманська О. П., Петрук Н. В. Нормативно-правове регулювання соціальної відповідальності бізнесу в Україні // *Економіка та суспільство*. 2021. № 34.
31. Brown J. Sustainable Business Practices and Transparency // *Journal of Corporate Governance*. 2019.
32. Carroll A. B. The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders // *Business Horizons*. 1991.
33. Elkington J. *Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business*. Oxford : Capstone, 1997. 402 p.
34. Freeman R. E. *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Boston : Pitman, 1984. 276 p.
35. Jackson G., Apostolakou A. Corporate social responsibility in Western Europe: An institutional mirror or substitute? // *Journal of Business Ethics*. 2010. Vol. 94(3). P. 371–394.

36. Lopashchuk I. A., Ravlyuk A. M., Prysiazhniuk O. V. Corporate social responsibility of business in the context of forming public-private partnership relations // Actual Problems of Regional Economy Development. 2023.
37. Matten D., Moon J. “Implicit” and “Explicit” CSR: A Conceptual Framework for a Comparative Understanding of Corporate Social Responsibility // Academy of Management Review. 2008. Vol. 33(2). P. 404–424.
38. Moon J. Corporate Social Responsibility: A Very Short Introduction. Oxford : Oxford University Press, 2007.
39. Müller K. ESG Integration in European Public Procurement // European Journal of Public Policy. 2021.
40. OECD. Corporate Governance in Ukraine: Review and Reform Agenda. Paris : OECD Publishing, 2023.
41. OECD. OECD Guidelines for Multinational Enterprises. Paris : OECD Publishing, 2011 (updated 2023).
42. Porter M. E., Kramer M. Creating Shared Value // Harvard Business Review. 2011. Vol. 89(1–2). P. 62–77.
43. Porter M. E., Kramer M. R. Strategy and Society: The Link Between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility // Harvard Business Review. 2006.
44. Sachs J. The Age of Sustainable Development. New York : Columbia University Press, 2015. 543 p.
45. Smith L. Corporate Social Responsibility in the European Union: Developments and Challenges // Sustainability Review. 2020.
46. Sushch O., Ballardini R.-M. Analyses of sustainability reporting regulation and prospects for corporate reporting in Ukraine // Law and Innovation Society. 2025.
47. Transparency International Ukraine. Corruption Perceptions Index 2023. Kyiv, 2024. URL: <https://ti-ukraine.org> (дата звернення: 01.02.2026).

48. United Nations. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. New York, 2015. URL: <https://sdgs.un.org> (дата звернення: 01.02.2026).

49. United Nations Development Programme. Promoting Sustainable and Inclusive Development through Corporate Responsibility. UNDP, 2020. URL: <https://undp.org> (дата звернення: 01.02.2026).

50. World Bank. Environmental, Social, and Governance (ESG) Frameworks and Policy Approaches. Washington, 2021. URL: <https://worldbank.org> (дата звернення: 01.02.2026).

51. World Bank. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3). Washington, DC : World Bank, 2023. URL: <https://worldbank.org> (дата звернення: 01.02.2026).